713/04

Den 13. juni 2005 blev i sag nr. 63.602:

xxxxxxx xxx xxxx
xxxxxxxxxxx xxx xxxxxx
xxxx xxxxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har kapitalpension i Topdanmark Forsikring A/S, klager over, at selskabet ikke har anset hans erhvervsevne for nedsat i dækningsberettigende grad.

Selskabet har vurderet, at klagerens erhvervsevne er nedsat med 40-50 % men ikke med 2/3, som er forudsætningen for udbetaling af invaliderente.

Det fremgår af sagen, at klageren, der er født i 1972, er uddannet tarmrenser.

Den 3/3 1999 oplyste klageren telefonisk til selskabet, at han havde været sygemeldt siden 26/10 1998 på grund af en tennisalbue. Selskabet bevilgede herefter præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente fra 1/2 1999 og frem til 1/5 2000.

I april 2002 søgte klageren igen om præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente, hvilket selskabet afslog ved skrivelse af 17/5 2002. Klageren søgte på ny om tilkendelse af ydelser ved skrivelse af 11/6 2002, hvilket selskabet afslog ved skrivelse af 18/6 2002. Klageren søgte igen om ydelser ved skrivelse af 5/8 2003. Selskabet tilkendegav ved skrivelse af 8/1 2004, at klagerens erhvervsevne ikke var nedsat i dækningsberettigende grad.

Af erklæring dateret 10/8 2003 fra speciallæge i ortopædkirurgi. P.S. fremgår:

"**Konklusion**

31-årig ung mand med flere alvorlige skader i bevægeapparatet svarende til knæ, albuer, ryg og finger, som bør have permanent skånehensyn specielt svarende til knæ, ryg og albuer mens der vil være god hånd-/fingerfunktion. Der er intet til hinder for arbejdsprøvning, men der bør tages de anførte hensyn. Det er ikke min overbevisning, at patienten vil være i stand til at klare arbejde på fuld tid, men pga. patientens alder og rest-erhvervsevne bør man overveje en revalideringsplan."

Af erklæring dateret 13/10 2003 fra speciallæge i psykiatri M.A. fremgår:

"Han er gennem årene blevet mere og mere plaget af forskellige initialt uspecifikke symptomer, som efterhånden er blevet værre og værre. Til at begynde med var han ikke klar over, hvad de skyldes, men han er efterhånden blevet klar over, at de skyldes dels el-overfølsomhed, hvilket vil sige, at han, når han har kontakt med elapparater eller strømførende ledninger, får nedennævnte symptomer. Ligeledes skyldes det også, at han har amalgam-fyldninger, som han tandlægebehandling er ved at få skiftet til plastfyldninger.

Symptomerne består i overfølsomhed, hvor han kan mærke brændende, stikkende og prikkende fornemmelser alle steder på kroppen.

…

Ledsagende er smerter, træthed, svimmelhed, hovedpine og endvidere diarréer.

…

Konklusion

31-årig mand, uddannet tarmrenser og arbejdet som sådan i ca. 6 år og herefter grundet mange ulykker, dels trafikulykker og dels arbejdsulykker, har søgt andet erhverv, som gennem de senere år tiltagende har udviklet legemlige symptomer i form af træthed, svimmelhed, hovedpine og forskellige former for føleforstyrrelser.

Tilstanden må karakteriseres som en somatiseringstilstand, hvor psykiske konflikter opleves som legemlige symptomer. Tilstanden vurderes erfaringsmæssigt svært at behandle, hvor der ikke kan peges på en medikamentel behandling, men en terapeutisk behandling, hvilket i sagens natur ofte er svær gennemførlig, da det oftest er den pågældendes faste overbevisning, at tilstanden skyldes forskellige eksterne faktorer. Behandlingsmulighederne er ikke udtømte, men det vil formentlig være, set i lyset af

undersøgtes symptomer og opfattelser, overordentlig svært at gennemføre nogen form for revalidering, med mindre arbejdet skulle være som skovarbejder langt væk fra spændingsfelter, hvilket den legemlige helbredsstand formentlig umuliggør."

Om klagerens arbejdsmæssige situation er oplyst, at hans seneste ansættelse var på L. Kommune ved rensningsanlæg, hvor han var ansat i perioden juni 2001 til 31/3 2003.

Klageren er den 10/5 2004 bevilget fleksjob med 2/3 løntilskud. Af bevillingen fremgår:

"Jobbeskrivelse:
Landbrugsmedhjælper samt dyrepasser.
C.K.B. [klageren] modtager løn for 37 timer.
Forefaldende arbejde.
Vedligeholdelse af bygninger m.m.
Passe og fodre dyrene på gården.
Hjælpe når der er besøg på gården ude fra.
…
Skånehensyn:
C.K.B. har el-allergi samt problemer med knæ, ryg, albuer og den ene tommelfinger. Pga el-allergien kan C.K.B. ikke arbejde, hvor der er elektricitet. Han bliver utilpas, når han kommer for tæt på.
Desuden kan C.K.B. ikke lave hårdt fysisk arbejde pga. hans fysiske gener.
Han arbejder hver anden dag, således at han kan restituere sig. C.K.B. får det desuden dårligt af at køre bil. Der er tilknyttet personlig assistance til C.K.B. fra AF. Han arbejder 4 timer om dagen tre dage om ugen."

Klageren har over for nævnet gjort gældende, at selskabet skal anerkende, at hans erhvervsevne er nedsat med 2/3. Klageren har i skrivelse af 9/3 2004 anført:

"Situationen er den at jeg døjer med el-allergi, som jo ikke er anerkendt herhjemme. Det er det så godt som i Sverige, hvor man kan få pension for det, og der et specielt sygehus til el-allergikere. I Stockholm er der også ved at blive lavet lokalplan, hvor der tages hensyn til el-allergikere.
…

Jeg har været meget syg især siden januar 2003. Mine symptomer er især brystsmerter, kløe, sitren i det ene øje, koncentrationsbesvær, migræneagtig hovedpine mv., når jeg bliver udsat for strøm og jeg bliver meget irritabel. Dvs., at en mikroovn, en højtaler, en computer osv. nærmest slår mig i gulvet med brystsmerter og åndenød, jeg kommer til at klø vildt ved at køre i bil, og kommer til at føle mig følelsesløs i kinden ved at tale i telefon, og en mobiltelefon gør mig helt forvirret og varm i kinderne, så det er ikke kun på arbejde jeg ikke kan fungere, men også i fritiden. Jeg kan jo nærmest ikke være i vores hus, da vi har el-ledninger lige i gavlen, så vi har søgt om at få dem gravet ned, ellers er vi nød til at flytte. Hele sommeren og efteråret har jeg sovet i telt og vi var nødt til at købe en gammel campingvogn her til vinteren.

…

Jeg har endvidere været det almindelige lægesystem igennem, og det førte til undersøgelse både ved psykolog og psykiater. De er enige om at jeg er psykisk, og i en somateringstilstand.

…

Ironisk nok vil forsikringsselskabet heller ikke anerkende at det er psykisk, da de mener, at psykiske tilstande skal være længerevarende, og det mener de ikke, at det er ved mig. Jeg mener jo, at i så fald at det er psykisk, at jeg kan bevise at det er længerevarende, da jeg har døjet med det i flere år, og især siden januar 2003. Derudover skriver psykiateren jo også, at det vil være meget vanskeligt at helbrede."

Klageren har i skrivelse dateret 22/6 2004 supplerende anført:

"Jeg fastholder at jeg har været mindst 2/3 uarbejdsdygtig og at det er og har været længerevarende. Se side 7 og 8 i Arbejdsevnevurderingsjournalen bilag 1, hvor psykiateren M.A. skriver at det har været tiltagende i flere år, og at det er svært at behandle.

…

Jeg fastholder, at min el-allergi, de 2 gange jeg var indlagt på K. Sygehus, hvor jeg var meget syg, men de ikke fandt ud af, hvad jeg fejlede, kan have haft stor indflydelse, idet jeg får kvalme og opkast ved store påvirkninger af el.

Se min patient journal bilag 5 og 6.

Som det fremgår af Arbejdsevnevurderingsjournalen bilag 1 og det kopi af løntilskud til fleksjob bilag 2, kan I se, at der bliver taget meget hensyn til min el-allergi i mit fleksjob. Bl.a. ved at jeg kun arbejder hver anden dag, da jeg simpelthen har brug for at komme mig samt at jeg ikke kan holde til at køre bil 2 dage i træk."

Klageren har fremlagt diverse artikler mv., som beskriver lidelsen el-allergi.

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i skrivelse af 16/4 2004 anført:

"C.K.B.'s tilstand karakteriseres ifølge speciallægeerklæringen af 13. oktober 2003 fra speciallæge i psykiatri M.A. (bilag 14) som en personlighedsforstyrrelse samt som 'en somatiseringstilstand, hvor psykiske konflikter opleves som legemlige symptomer'.

På baggrund af speciallægeerklæringen af 13. oktober (bilag 14) har Topdanmarks lægekonsulent M.S. vurderet, at C.K.B.'s erhvervsevnetab skyldes nervøse klager, der ikke lægeligt kan betegnes som længerevarende psykisk lidelse. …

Ifølge betingelserne for forsikringen (bilag 2) punkt 8 'Tab af erhvervsevne' litra C nr. 3 giver forsikringen hverken ret til forsikringsydelsen eller til præmiefritagelse, når tabet af erhvervsevnen skyldes 'nervøse klager, der ikke lægeligt kan betegnes som længerevarende psykisk lidelse, samt legemlige sygdomstilstande uden objektive sygdomstegn, medmindre tilstanden har medført hospitalsindlæggelse'.

Vores lægekonsulent har desuden vurderet, at C.K.B.'s erhvervsevnetab kun udgør max. 40 – 50 % (bilag 16)."

Vedrørende tilkendelsen af fleksjob har selskabet i skrivelse af 3/5 2004 anført:

"Oplysningerne fra H. Kommune har ikke givet anledning til at ændre vores afgørelse, og vores lægekonsulent fastholder således, at C.K.B.'s erhvervsevnetab kun udgør max. 40 – 50 %."

Det er oplyst, at klageren pr. 1/4 2005 er bevilget førtidspension. Af kommunens indstilling af 8/3 2005 fremgår bl.a.:

"FAGLIG FORKLARING 1:

Det vurderes udfra ovenstående, at alle revaliderings- og behandlingsmuligheder er udtømte og arbejdsevnen er nedsat i et sådant omfang, at C. uanset mulighederne for støtte efter den sociale lovgivning, herunder fleksjob ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende med indtægtsgivende arbejde.

FAGLIG FORKLARING 2:

Arbejdsevnen vurderes varigt nedsat til det ubetydelige.

ARBEJDSOMRÅDER:

Der kan ikke peges på et arbejdsområde C. kan bestride på normale eller støttede vilkår som fleksjob med henblik på selvforsørgelse."

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**B Hvilke skader er dækket**

1. Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og/eller forsikringsydelsen ved erhvervsevnetab, hvis forsikredes erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde bliver nedsat med 2/3 eller mere …
2. Fastsættelse af graden af erhvervsudygtighed sker på grundlag af en lægelig vurdering og oplysninger om, hvad forsikrede er i stand til at tjene, når erhvervsudygtigheden tages i betragtning. Bedømmelsen af indtægtsmulighederne sker under hensyntagen til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og de funktioner, der indgik i forsikredes tidligere virksomhed, idet arbejdsmulighederne skal bedømmes både inden ofr forsikredes eget fag, tidligere arbejdsområde og inden for beslægtede eller egnede erhverv. Bedømmelsen er med andre ord ikke begrænset til forsikredes hidtidige beskæftigelse.

   Herefter sker fastsættelsen af graden af erhvervsudygtigheden ved en sammenligning af indtægtsmuligheder med en normal arbejdsindtægt for en person på samme alder med lignende uddannelse i samme egn.

C Hvilke skader er ikke dækket

Forsikringen giver hverken ret til forsikringsydelsen eller til præmiefritagelse, når tabet af erhvervsevnen skyldes:

1. sygdom eller ulykkestilfælde, som forsikrede har fremkaldt med vilje (forsætligt).
2. sygdom eller ulykkestilfælde som følge af selvforskyldt beruselse, misbrug af alkohol, narkotika og stoffer med lignende virkning,
3. nervøse klager, der ikke lægeligt kan betegnes som længerevarende psykisk lidelse, samt legemlige sygdomstilstande uden objektive sygdomstegn, med mindre tilstanden har medført hospitalsindlæggelse,"

Nævnet udtaler:
Nævnet har gennemgået sagen og finder, at der i de lægelige oplysninger er tilstrækkeligt grund for at antage, at klagerens erhvervsevne på grund af både fysiske og psykiske lidelser er nedsat med 2/3 eller mere. Nævnet finder endvidere, at klagerens lidelser ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i forsikringsbetingelsernes punkt C3.

Med hensyn til tidspunktet for begyndelsen af udbetaling af ydelser finder nævnet, at dette bør ske fra tidspunktet for bevillingen af fleksjob 10/5 2004.

Herefter

b e s t e m m e s :

Selskabet, Topdanmark Forsikring A/S, skal anerkende, at klageren er berettiget til erhvervsevnetabserstatning med virkning fra 10/5 2004. Beløbene skal forrentes i medfør af forsikringsaftalelovens § 24.

Marianne Højgaard Pedersen